

НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА РОЛЬ НОТАРІАЛЬНОГО ПОСВІДЧЕННЯ ПРИ УКЛАДАННІ ДОГОВОРУ

Пономарьова Тетяна Сергіївна, старший викладач кафедри господарсько-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, ад'юнкт кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

Вчені-цивілісти, досліджуючи роль нотаріального посвідчення при укладанні договору, зазначають наступне. Якщо правочин вчиняється за участі нотаріуса, він отримує більше твердості і дає більше гарантії його відповідності законам, а тому і права, які витікають з правочину, отримують більш прочне буття. [1, с. 185]. Дії нотаріусів по перевірці законності угоди та реальності намірів її сторін складають перший рівень механізму стабілізації відносин з приводу нерухомості (другий рівень - це безпосередньо визнання цієї форми державою за допомогою реєстрації правочину) [2, с. 33]. А за допомогою дій нотаріуса досягається можливість додержання вимог закону про належність суб'єктного складу правочину, його змісту, вільного волевиявлення, дійсної мети й наміру сторін, унеможливорюється заміна чистин правочину іншим текстом тощо. [3, с. 165].

З цих позицій витікає, що нотаріальне посвідчення договору відіграє роль додаткового підтвердження прав та обов'язків сторін, підтвердження реального існування договірних відносин. Окрім цього, Д.І. Мейер схилив вважати нотаріально посвідчений договір таким, проти якого не може бути заявлений сумнів у достовірності [1, с. 185]. На нашу думку, впевненість у достовірності - це так само один з видів підтвердження, але в даному випадку підтвердження не лише існування прав та обов'язків, а й того документа, яким таке існування оформлене. Важливо не плутати підтвердження достовірності договору як документу з підтвердженням дійсності договору як правовідношення. У даному разі, нотаріальне посвідчення підтверджує лише перший випадок.

Схожий погляд на це має також Р.Саватьє, який зазначає, що частіш за все участь нотаріуса корисна лише для того, щоб довести наявність договору, тоді як останній є консенсуальним і вступає в силу на підставі угоди сторін. Документ, який нотаріус складає в якості такого підтвердження, не є формальним договором, це лише письмове підтвердження. У цьому випадку акт складання документа не слід змішувати з юридичною дією. [4, с. 223]. Це дуже важливе, але, в той же час, досить дискусійне твердження. Дискусійність, в першу чергу, полягає в тому, що Саватьє відносить себе до групи вчених, які не розглядають нотаріальне посвідчення договору особливим видом письмової форми останнього, а також в тому, що науковець вважає нотаріальне посвідчення лише актом складання письмового підтвердження наявності договору, і в жодному разі не юридичною дією [4, с. 223], тобто актом підтвердження того, що договірні відносини вже виникли внаслідок укладання договору. І якщо щодо реального змісту останнього твердження можна сперечатися, то основний сенс позиції Р. Саватьє, на нашу думку, зводиться до наступного: наявність чи відсутність нотаріального посвідчення договору реально не може вплинути на ті права і обов'язки, які сторони готові на себе взяти.

В цілому, вважаємо, що нотаріальне посвідчення договору - це все лише засіб підтвердження. Підтвердження самого правовідношення або документу, яким воно засвідчується. Виходить навіть складна конструкція: підтвердження того, що в свою чергу також підтверджує певну річ, факт тощо. Зрозумілим є те, що певні приклади цивільних правовідносин мають підвищену цінність і для сторін, і для суспільства в цілому, тому їх існування потрібно засвідчувати певним чином, але ставити саму наявність таких відносин від існування факту посвідчення виявляється недоречним.

І якщо дискусію щодо значення нотаріального посвідчення договору і впливу цього факту на виникнення договірних зобов'язань зараз ми можемо вести на теоретичному рівні, то на практичному реально постає питання, як у

цьому разі визначити момент виникнення цих зобов'язань. Проблема на практиці з'явилась через протиріччя між нормами Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України. Відповідно до ч.ч. 1 та 10 п. 25 цієї Інструкції, у реєстр для реєстрації нотаріальних дій вноситься запис про вже вчинену нотаріальну дію. Проте в ч. 12 п. 25 Інструкції вказано, що нотаріальна дія вважається вчиненою з моменту її реєстрації в реєстрі нотаріальних дій. [5, с. 94]. Дійсно, в даному разі обидві норми протирічать одна одній, що призводить до складнощів визначення моменту виникнення договірних відносин за умови, що сама дія і її відображення (реєстрація) у реєстрі будуть не співпадати у часі. Задля вирішення цієї колізії, приєднуємося до пропозиції С. О. Бородовського замінити в інструкції слова «вже вчинену нотаріальну дію» словами «вчинену нотаріальну дію» [5, с. 94].

Таким чином питання визначення моменту виникнення договірних зобов'язань при укладенні договору, який потребує нотаріального посвідчення, вимагає подальшого дослідження та узгодження.

Список використаних джерел:

1. Мейер Д.И. Русское гражданское право (в 2 ч.), по исправленному и дополненному 8-му изд., 1902. Изд. 2-е, испр. - М., 2000. - 831с.
2. Пуриков М.О. Система правочинів, що підлягають державній реєстрації: дис. ... кандидата юр. наук : 12.00.03 / Пуриков М.О. - Х., 2011. - 223 с.
3. Боюк Т.В. Зміст і форма правочину в цивільному праві: дис. ... кандидата юр. наук : 12.00.03 / Боюк Т.В. - Х., 2011. - 207с.
4. Саватьє Р. Теория обязательств. Юридический и экономический очерк. - М.: Прогресс. - 1972. - 440с.
5. Бородовський С.О. Укладення, зміна та розірвання договору в цивільному праві України: дис. ... кандидата юр. наук : 12.00.03 / Бородовський С.О. - Х., 2005. - 206 с.

ОКРЕМИЙ ПОГЛЯД НА РОЛЬ ЧОЛОВІКА У СУЧАСНІЙ СІМ'І

Лов'як Світлана Сергіївна, старший науковий співробітник відділу

Жанізації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ
науковий керівник: кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри цивільного права та процесу Національної академії внутрішніх справ *Лов'як О.О.*

У сфері сучасного сімейного життя, мабуть, довкола ніякого питання не вирвало стільки суперечливих думок, як щодо ролі чоловіка в подружжі. Одна з крайностей представляє домінуючого чоловіка, який сам приймає всі рішення і лише повідомляє дружину, що треба робити. Він не терпить запитань від дружини і дітей і переконаний: це його обов'язок керувати всіма найважливішими рішеннями стосовно сімейного життя, дружина ж повинна «займатися дітьми».

Інша крайність «більш сучасна» з підходом до чоловіка - «не розраховуй на мене» і очікуванням, що дружина утримуватиме сім'ю. Він прийматиме всі найважливіші рішення. Він же в той час виконує роль домашнього джерела спортивних новин і, звісно, підтримує свої м'язи у формі за допомогою регулярних занять у місцевому тренажерному залі, щоб жінка могла «пишатися ним».

Загалом у психологічному розумінні існує три основних види подружніх ролей: традиційні, [товариські](#), партнерські.

1. Традиційні ролі припускають з боку дружини:

- народження і виховання дітей, створення і підтримка домашнього затишку, обслуговування сім'ї, віддане підпорядкування власних інтересів інтересам чоловіка, пристосованість до залежності, терпимість до обмеження сфери діяльності.

З боку чоловіка:

- відданість матері своїх дітей, [економічна безпека](#) і захист сім'ї, підтримка сімейної влади та контролю, прийняття основних рішень, емоційна подяка дружині за ухвалення пристосованості до залежності, забезпечення аліментів при розлученні.

2. Товариські ролі вимагають від дружини: